2025/1176

18.6.2025 г.

РЕГЛАМЕНТ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ (ЕС) 2025/1176 НА КОМИСИЯТА

от 23 май 2025 година

за определяне на критериите за предварително квалифициране и възлагане за търговете за внедряване на енергия от възобновяеми източници

(текст от значение за ЕИП)

ЕВРОПЕЙСКАТА КОМИСИЯ,

като взе предвид Договора за функционирането на Европейския съюз,

като взе предвид Регламент (ЕС) 2024/1735 на Европейския парламент и на Съвета от 13 юни 2024 г. за създаване на рамка от мерки за укрепване на европейската екосистема за производство в областта на технологиите за нулеви нетни емисии и за изменение на Регламент (ЕС) 2018/1724 ([1]), и по-специално член 26, параграф 3 от него,

като има предвид, че:

(1) С Регламент (ЕС) 2024/1735 се определят мерки за разширяване на производствените мощности на Съюза за технологии за нулеви нетни емисии и техните ключови компоненти. Тези мерки следва да повишат конкурентоспособността на сектора на технологиите за нулеви нетни емисии, да привлекат инвестиции и да подобрят достъпа до пазара на чисти технологии в Съюза. Сред тези правила член 26 от Регламент (ЕС) 2024/1735 подкрепя целта за разработване и поддържане на промишлена основа за внедряването на технологии за енергия от възобновяеми източници, за да се гарантират енергийните доставки на Съюза и да се избегнат зависимостите при доставките на тези технологии. За тази цел от държавите членки се изисква да прилагат определени неценови критерии за най-малко 30 % от количеството, продавано на търг годишно за всяка държава членка, или като друга възможност за най-малко 6 гигавата годишно на държава членка за внедряването на енергия от възобновяеми източници, като се използват технологиите за енергия от възобновяеми източници, изброени в член 4, параграф 1, букви а)—й) от посочения регламент ([2]). С член 26 от Регламент (ЕС) 2024/1735 се въвежда изискването за прилагане на някои неценови критерии като критерии за предварително квалифициране, докато за други критерии държавите членки разполагат с възможност за гъвкавост да решават при планирането на своите търгове дали да ги прилагат като критерии за предварително квалифициране или критерии за възлагане, или като комбинация от двата вида критерии. Освен това, в съответствие с член 26, параграф 2, последна алинея от Регламент (ЕС) 2024/1735, за държавите членки няма пречка да използват допълнителни неценови критерии извън изброените в член 26, параграф 2.

(2) Правилата за определяне на критериите за предварително квалифициране или за възлагане, които следва да бъдат включени в търговете за внедряване на енергия от определени възобновяеми източници, имат за цел да улеснят съставянето и прилагането на критериите, определени в член 26 от Регламент (ЕС) 2024/1735, и да осигурят уеднаквяване в целия Съюз, като същевременно предоставят възможност за достатъчна гъвкавост на държавите членки. Хармонизираното прилагане на критериите следва да намали разходите по сделките за икономическите оператори и държавите членки и да избегне разпокъсването на вътрешния пазар в съответствие с принципа на добавената стойност от Съюза. Това следва да се направи, като същевременно се даде възможност за достатъчна гъвкавост на държавите членки да адаптират прилагането на критериите за предварително квалифициране или възлагане към структурата и планирането на съответните си тръжни системи, техните особени характеристики и други съображения, свързани с другите цели на обществената политика, в съответствие с принципа на субсидиарност. Прилагането на тези критерии в търговете за енергия от възобновяеми източници следва да не подкопава основните цели на търга по отношение на бързото, ефективно и устойчиво внедряване на енергия от възобновяеми източници и следва да гарантира състезателна тръжна процедура и правна сигурност. В настоящия регламент се определят критериите за предварително квалифициране или възлагане, които следва да бъдат включени в търговете за внедряване на енергия от определени възобновяеми източници, за да се гарантира, че тези критерии се съставят и прилагат по обективен, прозрачен и недискриминационен начин, без това да води до несъразмерно увеличение на разходите.

([1]) ОВ L, 2024/1735, 28.6.2024 г., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1735/oj.

([2]) Обхванатите технологии са технологии за слънчева енергия, включително технологии за фотоволтаична енергия, за слънчева топлинна електрическа енергия и за слънчева топлинна енергия; технологии за вятърна енергия от разположени на сушата инсталации и за енергия от възобновяеми източници от разположени в морето инсталации; технологии за термопомпи и за геотермална енергия; технологии за водород, включително електролизьори и горивни елементи, когато се използват за производство на възобновяема енергия; технологии за устойчиво добиван биогаз или биометан; технологии за устойчиви алтернативни горива, които са технологии за възобновяеми горива.

(3) Критерият, свързан с отговорното професионално („бизнес“) поведение, следва да гарантира, че дейностите, извършвани от дружествата, са съобразени с потребностите на обществото и природата. Надграждането на съответната рамка за международни стандарти, като например Ръководните принципи на ООН за предприятията и правата на човека: Прилагане на рамката на Организацията на обединените нации „Утвърждаване, спазване и правни средства за защита“, Насоките на ОИСР за многонационалните предприятия за отговорно професионално поведение, Насоките на ОИСР по надлежната проверка за отговорно професионално поведение, Тристранната декларация на МОТ относно принципите за многонационалните предприятия и социалната политика ([3]) и съответното законодателство на Съюза относно дължимата грижа на дружествата във връзка с устойчивостта, по-специално Директива (ЕС) 2024/1760 на Европейския парламент и на Съвета ([4]), както и Директива (ЕС) 2022/2464 на Европейския парламент и на Съвета ([5]) и Делегиран регламент (ЕС) 2023/2772 на Комисията ([6]), въвеждането на критерий за предварително квалифициране относно отговорното професионално поведение в търговете за енергия от възобновяеми източници следва да надхвърлят изискванията за дължима грижа в действащото законодателство на Съюза, като се изисква да се предприемат действия, насочени към основните елементи на дължимата грижа по отношение на общите стопански дейности на оферента, свързани с търга. От оферентите следва също така да се изисква да оповестяват пред обществеността действията, предприети за тази цел. За да се избегне налагането на прекомерна бюрократична тежест, от физическите лица, дружествата, които не попадат в обхвата на Директива 2013/34/ЕС на Европейския парламент и на Съвета ([7]) съгласно членове 19а и 29а от нея и техните последващи изменения, и общностите за енергия от възобновяеми източници не следва да се изисква да спазват това допълнително задължение и за тях следва да се прилагат облекчени изисквания, като същевременно бъдат изцяло освободени от задължението за прилагане на критерия за отговорно професионално поведение за проекти с мощност под 10 MW. Държавите членки обаче следва да запазят възможността да разширят обхвата на задължението за предприемане на действия по отношение на основните елементи на дължимата грижа за проекти с мощност над 10 MW, така че да включат в него физическите лица, дружествата, които не попадат в обхвата на Директива 2013/34/ЕС съгласно членове 19а и 29а от нея и техните последващи изменения, и общностите за енергия от възобновяеми източници. Оценката на спазването на критерия за отговорно професионално поведение следва да се основава на основните елементи на надлежната проверка (дължимата грижа), установени в приложение I към Делегиран регламент (ЕС) 2023/2772 ([8]).

(4) Осигуряването на високо ниво на киберсигурност и сигурност на данните в инсталациите за производство на енергия е от решаващо значение за поддържането на сигурността на енергийните доставки и енергийната инфраструктура от критично значение. Рисковете за киберсигурността в енергийния сектор могат да окажат неблагоприятно въздействие върху поверителността на информацията, обработвана при изграждането и експлоатацията на инсталации за енергия от възобновяеми източници, и могат да повлияят на способността на оператора да запази оперативния контрол върху инсталацията. Инсталациите за енергия от възобновяеми източници са изправени пред редица потенциални рискове за киберсигурността, свързани с веригата на доставките, като например тежка и неочаквана повреда по веригата на доставките, липса на продукти, услуги или процеси в областта на информационните и комуникационните технологии (ИКТ) по веригата на доставките или кибератаки, инициирани от участници във веригата на доставките, включително от много умели и настойчиви злонамерени участници на държавно равнище и от престъпните среди.

(5) За да се гарантира, че всички оференти надлежно се справят с рисковете за киберсигурността и сигурността на данните, търговете за внедряване на енергия от възобновяеми източници следва да включват критерии за предварително квалифициране, изискващи от тях да прилагат мерки за управление на риска за киберсигурността, да ги отразят в план за киберсигурност и да гарантират, че тези мерки са приложими за ИКТ продуктите или услугите, предоставяни от техните доставчици. Съхранението и обработката на данни, свързани с експлоатацията на инсталации за енергия от възобновяеми източници в юрисдикции извън Европейското икономическо пространство, може да породи заплахи за сигурността на инсталациите и за цялостната система. Необходимо е допълнително ниво на защита на данните, за да се гарантира сигурността на инсталацията и на цялостната система в случаите, когато оферентът попада под

([3]) По-специално Директива (ЕС) 2024/1760 относно дължима грижа на дружествата във връзка с устойчивостта, както и Директива (ЕС) 2022/2464 по отношение на отчитането на предприятията във връзка с устойчивостта, включително Делегиран регламент (ЕС) 2023/2772 по отношение на стандартите за отчитането във връзка с устойчивостта, по-специално параграф 61 от него.

([4]) Директива (ЕС) 2024/1760 на Европейския парламент и на Съвета от 13 юни 2024 г. относно дължима грижа на дружествата във връзка с устойчивостта и за изменение на Директива (ЕС) 2019/1937 и на Регламент (ЕС) 2023/2859 (ОВ L, 2024/1760, 5.7.2024 г., ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1760/oj).

([5]) Директива (ЕС) 2022/2464 на Европейския парламент и на Съвета от 14 декември 2022 г. за изменение на Регламент (ЕС) № 537/2014, Директива 2004/109/ЕО, Директива 2006/43/ЕО и Директива 2013/34/ЕС, по отношение на отчитането на предприятията във връзка с устойчивостта (ОВ L 322, 16.12.2022 г., стр. 15, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2022/2464/oj).

([6]) Делегиран регламент (ЕС) 2023/2772 на Комисията от 31 юли 2023 г. за допълнение на Директива 2013/34/ЕС на Европейския парламент и на Съвета чрез стандарти за отчитането във връзка с устойчивостта (ОВ L, 2023/2772, 22.12.2023 г., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg_del/2023/2772/oj).

([7]) Директива 2013/34/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 26 юни 2013 г. относно годишните финансови отчети, консолидираните финансови отчети и свързаните доклади на някои видове предприятия и за изменение на Директива 2006/43/ЕО на Европейския парламент и на Съвета и за отмяна на Директиви 78/660/ЕИО и 83/349/ЕИО на Съвета (ОВ L 182, 29.6.2013г., стр. 19, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2013/34/oj).

([8]) Вж. Делегиран регламент (ЕС) 2023/2772, приложение I, параграф 61.

юрисдикцията на трета държава, която изисква от оферента да съобщава на органите на тази трета държава информация за уязвимостите на програмните продукти или компютърната апаратна част, преди да е известно, че тези уязвимости са били използвани. Допълнително ниво на защита на данните е необходимо и когато според публично изявление от името на Съюза съгласно рамката за съвместен дипломатически отговор на ЕС срещу зловредни кибердейности ([9]) или от името на една или няколко от неговите държави членки, участниците в заплахата, действащи от територията на тази трета държава, са извършили злонамерени действия или кампании в киберпространството. За тази цел държавите членки следва по-специално да вземат предвид целенасочените ограничителни мерки, наложени от Съюза за възпиране и реагиране на кибератаки, които представляват външна заплаха за Съюза или неговите държави членки ([10]). Публичните изявления от името на дадена държава членка са от особено значение за търговете, провеждани от тази държава членка. В такива случаи оферентите следва да представят обоснован план за киберсигурност, в който се посочват техническите, оперативните и организационните мерки, за да се гарантира, че данните, използвани или генерирани в техните стопански дейности, свързани с търга, се съхраняват и обработват в Европейското икономическо пространство (ЕИП) и не се прехвърлят извън ЕИП. Важно е всеки оператор, установен в ЕИП, да поддържа оперативен контрол върху инсталацията, за да осигури подходящ надзор и прилагане на правото на ЕС с оглед гарантиране на сигурността на инсталацията и на цялостната система.

(6) Включването на критерии, за да се осигури способността на оферента да изпълни проекта, е от ключово значение, за да се гарантира, че оферентите и техните оферти са надеждни, оферентите притежават необходимите технически знания, опит и финансови и икономически възможности и разполагат с реалистичен финансово-икономически и технически план за пълно и навременно завършване на проекта, при спазване на различните спецификации и изисквания за неценови критерии, включени в търга. Поради това е целесъобразно от оферентите да се изисква да представят конкретна документация и доказателства. При съставянето на такива критерии държавите членки следва също така да вземат предвид разходите по проекта, свързаните с него рискове, проектната мощност, зрелостта на технологията, степента на иновативност, изисквана за търга, и други относими пазарни условия. Това е особено важно, тъй като налагането на прекомерни изисквания, например за по-малките проекти, може да ограничи изкуствено конкуренцията и да изключи по-малките участници, които иначе биха могли да участват в търга. Освен това налагането на прекомерни изисквания може да ограничи участието на нови участници в търга. Вместо това за по-големите проекти, които са свързани с по-високи рискове, може да е необходимо да се наложат по-строги условия, за да се гарантира, че проектите може да бъдат изпълнени изцяло и навреме, като същевременно се гарантира състезателна тръжна процедура.

(7) В съответствие с член 26, параграф 1 от Регламент (ЕС) 2024/1735 държавите членки трябва да включат критерии за предварително квалифициране или критерии за възлагане, за да се оцени приносът на търга за устойчивостта и издръжливостта. Член 25 от Регламент (ЕС) 2024/1735 изисква от възлагащите органи и възложителите да прилагат в някои процедури за възлагане на обществени поръчки минималните задължителни изисквания за екологична устойчивост и някои задължителни изисквания за оценка на приноса на офертата за издръжливостта. Както процедурите за възлагане на обществени поръчки, така и търговете за внедряване на възобновяеми енергийни източници допринасят за издръжливостта на Съюза. За публичните предприятия, извършващи дейност в енергетиката, които са възложители в съответствие с член 4 от Директива 2014/25/ЕС на Европейския парламент и на Съвета ([11]), се прилага член 25 от Регламент (ЕС) 2024/1735, когато възлагат поръчки за технологиите за нулеви нетни емисии, изброени в член 4, параграф 1, букви а)—к) от Регламент (ЕС) 2024/1735. Същевременно те могат да участват и като оференти в търгове за енергия от възобновяеми източници при спазване на член 26 от Регламент (ЕС) 2024/1735. В съображение 81 от Регламент (ЕС) 2024/1735 се припомня, че е важно да се гарантира, че изискванията по отношение на устойчивостта и издръжливостта се прилагат по начин, който осигурява лоялна конкуренция при еднакви условия между участниците на пазара независимо от тяхната структура на собственост. За да се осигури такава лоялна конкуренция при еднакви условия, за целите на оценката на спазването на изискванията за издръжливост и екологична устойчивост за публичните предприятия, участващи в търгове за енергия от възобновяеми източници съгласно член 26, следва да се прилагат само правилата, определени в член 26. Правилата, определени в член 25, следва да се прилагат за възлагането на обществени поръчки за технологии за нулеви нетни емисии, освен когато такива обществени поръчки се използват за изпълнение на проекти, възложени в контекста на търгове за енергия от възобновяеми източници при спазване на член 26 ([12]).

([9]) Заключения на Съвета относно рамка за съвместен дипломатически отговор на ЕС срещу зловредни кибердейности („Инструментариум за кибердипломация“), 19 юни 2017 г.

([10]) Регламент (ЕС) 2019/796 на Съвета от 17 май 2019 г. относно ограничителни мерки срещу кибератаки, застрашаващи Съюза или неговите държави членки, ST/7302/2019/INIT (ОВ L 129 I, 17.5.2019 г., стр. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2019/796/oj).

([11]) Директива 2014/25/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 26 февруари 2014 г. относно възлагането на поръчки от възложители, извършващи дейност в секторите на водоснабдяването, енергетиката, транспорта и пощенските услуги и за отмяна на Директива 2004/17/ЕО (ОВ L 94, 28.3.2014 г., стр. 243, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2014/25/oj).

([12]) Тези дружества ще останат обвързани с общата рамка за обществените поръчки, приложима за тях.

(8) Конкретният избор на вида критерии за оценка на приноса на търга за устойчивостта и издръжливостта (критерии за предварително квалифициране или възлагане) попада в сферата на компетентност на съответните органи, които планират конкретния търг. Съответните органи обаче следва да гарантират, че изборът на вида критерии не подкопава състезателния характер на тръжната процедура и не забавя неоправдано внедряването на технологии за енергия от възобновяеми източници.

(9) Оценката на приноса на търговете за издръжливостта следва да има за цел да гарантира достъпа на Съюза до сигурни и устойчиви енергийни доставки чрез: i) намаляване на настоящите зависимости и избягване на нови стратегически зависимости от отделни трети държави за доставката на технологии за енергия от възобновяеми източници с нулеви нетни емисии и техните основни специфични компоненти; и ii) увеличаване на производствените мощности на Съюза за тези технологии и компоненти. Това следва да се направи, без да се застрашава постигането на обвързващата цел на Съюза за енергията от възобновяеми източници за 2030 г., определена в член 3, параграф 1 от Директива (ЕС) 2018/2001 на Европейския парламент и на Съвета ([13]). Когато решават дали да прилагат издръжливостта като критерий за предварително квалифициране или критерий за възлагане по отношение на технологиите за нулеви нетни емисии или техните основни специфични компоненти, съответните органи следва да вземат предвид степента на зависимост на Съюза от трета държава за тази технология за нулеви нетни емисии или за нейния основен специфичен компонент, наличността на алтернативни източници на доставки и въздействието, което прилагането на издръжливостта като критерий за предварително квалифициране вместо критерий за възлагане би могло да окаже върху доставката на този основен специфичен компонент. В случаите, когато издръжливостта се използва като критерий за възлагане в търговете, съответните органи следва да се стремят да увеличат диверсификацията на доставките на Съюза извън държава, от която Съюзът е прекомерно зависим, като присъждат по-голям брой точки на оферентите, които гарантират по-голяма диверсификация на техните източници на доставки в сравнение с оферентите, които отговарят на минималните изисквания за издръжливост.

(10) За да се преодолеят зависимостите на Съюза от една-единствена трета държава, доставяща повече от 50 % от конкретна технология за нулеви нетни емисии или нейните компоненти, или най-малко 40 % при определени обстоятелства, и за да се насърчи диверсификацията на доставките, съответните органи на държавите членки следва да ограничат участието в съответните търгове или да присъждат точки въз основа на изисквания, свързани с произхода на продукта и определен брой основни специфични компоненти, определени в Регламент за изпълнение (ЕС) 2025/1178 на Комисията ([14]), които са с произход от трета държава, от която Съюзът е прекомерно зависим. Освен това е целесъобразно да се ограничи произходът на някои ключови стратегически компоненти, като се има предвид тяхната технологична стойност и централната им роля за сигурността на енергийните доставки и във веригата на доставките на конкретни технологии за нулеви нетни емисии, но за други основни специфични компоненти оферентите следва да запазят гъвкавост при избора на компонентите, които възнамеряват да доставят от третата държава, от която Съюзът е прекомерно зависим, в рамките на ограниченията, определени в настоящия регламент. В тези изисквания се предвижда практическа и обективно проверима методика за оценка на издръжливостта на технологиите за нулеви нетни емисии и техните основни специфични компоненти, които са част от даден търг. Целесъобразно е да се определят особените изисквания за различните технологии и техните основни специфични компоненти, като се вземат предвид техните конкретни обстоятелства и особени характеристики, като например наличността на алтернативни източници на доставки, достатъчни производствени мощности в световен мащаб, степента на зрялост и степента на внедряване на технологията, въздействието на диверсификацията върху веригите на доставките и общите разходи. Що се отнася до фотоволтаичните технологии, крайните продукти (слънчевите фотоволтаични системи) и фотоволтаичните модули, непреференциалните правила за произход, определени в Делегиран регламент (ЕС) 2015/2446 на Комисията ([15]) предвиждат, че сглобяването на фотоволтаични елементи (клетки) (код по ХС 8541 42), които се класират в същата тарифна позиция като фотоволтаичните модули (код по ХС 8541 43), или на еквивалентни компоненти във фотоволтаични модули не променя произхода на модула. Поради тази причина е целесъобразно именно сглобяването на слънчевата фотоволтаична система и на фотоволтаичния модул, а не техният произход, да се посочи като отправна точка за приноса за издръжливостта на тези конкретни етапи на производство

([13]) Директива (ЕС) 2018/2001 на Европейския парламент и на Съвета от 11 декември 2018 г. за насърчаване използването на енергия от възобновяеми източници (ОВ L 328, 21.12.2018 г., стр. 82, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2018/2001/oj), изменена с Директива (ЕС) 2023/2413 на Европейския парламент и на Съвета от 18 октомври 2023 г. за изменение на Директива (ЕС) 2018/2001, Регламент (ЕС) 2018/1999 и Директива 98/70/ЕО по отношение на насърчаването на енергията от възобновяеми източници и за отмяна на Директива (ЕС) 2015/652 на Съвета (ОВ L, 2023/2413, 31.10.2023 г., ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2023/2413/oj).

([14]) Регламент за изпълнение (ЕС) 2025/1178 на Комисията от 23 май 2025 г. за определяне на правилата за прилагане на Регламент (ЕС) 2024/1735 на Европейския парламент и на Съвета що се отнася до списъка на технологиите за нулеви нетни емисии и техните основни специфични компоненти за целите на оценката за приноса към издръжливост (ОВ L, 2025/1178, 18.6.2025 г., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg_impl/2025/1178/oj).

([15]) Делегиран регламент (ЕС) 2015/2446 на Комисията от 28 юли 2015 г. за допълнение на Регламент (ЕС) № 952/2013 на Европейския парламент и на Съвета за определяне на подробни правила за някои от разпоредбите на Митническия кодекс на Съюза (ОВ L 343, 29.12.2015 г., стр. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg_del/2015/2446/oj).

(11) За някои основни специфични компоненти степента на зависимост от една-единствена трета държава може да бъде толкова висока, че стриктното прилагане на критерия за издръжливост би застрашило сигурността на доставките на този компонент. В такива случаи е целесъобразно съответните органи да запазят известна гъвкавост за увеличаване на прага на основните специфични компоненти, които могат да произхождат от тази трета държава, от която съществува прекомерна зависимост.

(12) Когато извършва оценката, изисквана по силата на член 26, параграф 8 от Регламент (ЕС) 2024/1735, спрямо критериите за издръжливост и устойчивост за търговете за внедряване на енергия от възобновяеми източници и въздействието им върху ускореното внедряване на технологии за енергия от възобновяеми източници, Комисията надлежно взема предвид ефективността на критерия за издръжливост и дали тази ефективност е застрашена от практики, насочени към промяна на произхода или мястото на сглобяване на крайните продукти или основните специфични компоненти на технологиите за нулеви нетни емисии.

(13) Съответните органи на държавите членки следва също така да оценят приноса за издръжливостта на търговете за технологии за вятърна енергия от разположени на сушата инсталации, технологии за вятърна енергия от разположени в морето инсталации и електролизьори, дори ако няма една-единствена трета държава, която да доставя повече от 50 % от тези технологии или техните компоненти, или най-малко 40 % при определени обстоятелства, като се има предвид, че за тези технологии съществува значителен риск от повишена зависимост от вноса от Китайската народна република, което може да застраши сигурността на доставките на Съюза. Това е така предвид настоящите и прогнозните тенденции в световен мащаб и в Съюза при търсенето и предлагането на тези технологии, както и предвид факта, че производствените мощности на Китайската народна република надхвърлят 50 % от световното производство ([16]), а прогнозното ѝ производство значително надвишава целите на вътрешния пазар и предвидимото търсене.

(14) В член 26, параграф 2 от Регламент (ЕС) 2024/1735 се посочва, че приносът на търга за издръжливостта може да бъде оценен чрез въвеждане на критерии, свързани с екологичната устойчивост, надхвърляща минималните изисквания на приложимото право, иновациите или интеграцията на енергийната система.

(15) В Регламент (ЕС) 2024/1735 се предвижда включването на съображения, свързани с екологичната устойчивост, както в някои процедури за възлагане на обществени поръчки, така и в някои търгове за внедряване на възобновяеми енергийни източници. Регламентът предоставя на Комисията изпълнителни правомощия за определяне на минимални изисквания, свързани с екологичната устойчивост на обществените поръчки, и за допълнително уточняване на критериите за екологична устойчивост, които могат да се използват в търговете за внедряване на възобновяеми енергийни източници. Първите ще бъдат определени в регламент за изпълнение, който ще бъде приет съгласно член 25, параграф 5 от Регламент (ЕС) 2024/1735, докато вторите се установяват в настоящия регламент. Целта на двата акта е да се постигне същата цел за повишаване на екологичната устойчивост на технологиите за нулеви нетни емисии и за намаляване на тяхното въздействие върху околната среда. Подходът на двата регламента и тяхното съдържание обаче се различават, за да се вземат предвид различните особени правни правомощия, разликата в процедурите, свързани с обществените поръчки и търговете за внедряване на възобновяеми енергийни източници, различният обхват по отношение на обхванатите технологии за нулеви нетни емисии и разликата във вида на органите, които отговарят за тези различни процедури, и в обемите, които се внедряват чрез тях.

(16) Когато избират да определят критерии за екологична устойчивост, съответните органи следва да определят критерии за оценка на въздействието върху климата и околната среда. При това те следва да прилагат един или повече от критериите за екологична устойчивост, определени в настоящия регламент за изпълнение, или други критерии, които считат за уместни.

(17) Въглеродният отпечатък на технологиите за енергия от възобновяеми източници е един от относимите критерии, които съответните органи на държавите членки могат да въведат в търговете, за да оценят техния принос за екологичната устойчивост. За да бъде този критерий обективен, прозрачен и недискриминационен, въглеродният отпечатък на технологията за нулеви нетни емисии следва да се измерва и оценява въз основа на жизнения цикъл. Целесъобразно е също така да се хармонизират методите за оценка на въглеродния отпечатък през жизнения цикъл, за да се намалят маржовете за допусканията и да се подобри съпоставимостта на резултатите, което е необходимо, за да се даде възможност за ефективен принос за екологичната устойчивост. Очаква се допълнителна хармонизация в тази област като част от Пакта за чиста промишленост ([17]). Когато правото на Съюза предвижда метод за оценка на въглеродния отпечатък на дадена технология за нулеви нетни емисии, държавите членки следва да го използват в своите национални търгове за внедряване на енергия от възобновяеми източници, използващи тази технология.

([16]) Международна агенция по енергетика (МАЕ), Перспективи в областта на енергийните технологии, 2024 г.
([17]) COM(2025) 85 final.

(18) При липсата на законодателство на Съюза, което да предвижда конкретен метод или метод, указващ, че той е подходящ за използване като заместител за оценка на въглеродния отпечатък на дадена технология за енергия от възобновяеми източници, за да се подобри съпоставимостта на резултатите при използването на въглеродния отпечатък като критерий в търговете, е необходимо допълнително да се уточнят проектните параметри за този критерий, по-специално по отношение на методиката и изискванията за качество на данните.

(19) Преходът към кръгова икономика е ключов елемент от Европейския зелен пакт, както е посочено в Плана за действие относно кръговата икономика ([18]).

(20) Търговете за технологии за нулеви нетни емисии могат да допринесат за този преход чрез определяне на критерии за предварително квалифициране или критерии за възлагане, свързани с кръговостта. Ако органите решат да направят това, те следва да определят критерии относно пригодността за рециклиране, възможността за лесно ремонтиране и поддръжка или улесняването на модернизирането, повторната употреба, вторичното производство и обновяването на продуктите, или относно използването или съдържанието на рециклирани материали, включително суровини от критично значение, като се позовават на един или повече съответни параметри на продукта, посочени в приложение I към Регламент (ЕС) 2024/1781 на Европейския парламент и на Съвета ([19]).

(21) Загубата на биологично разнообразие и сривът на екосистемите са сред най-големите заплахи, пред които е изправено човечеството. Съюзът е въвел правни уредби, стратегии и планове за действие за опазване на природата и възстановяване на местообитанията и видовете, като например Стратегията за биологичното разнообразие за 2030 г. ([20]) и Регламент (ЕС) 2024/1991 на Европейския парламент и на Съвета ([21]). Влошаването на климата води до загуба на биологично разнообразие в световен мащаб, а вследствие на загубата на биологично разнообразие изменението на климата се задълбочава; така те са неразривно свързани, както потвърждават последните проучвания. Биологичното разнообразие и здравите екосистеми са от основно значение за устойчивото на климатичните изменения развитие.

(22) Технологиите за нулеви нетни емисии могат да имат отрицателно и положително въздействие върху биологичното разнообразие. Целесъобразно е за търговете да се съставят критерии, които спомагат за поддържане на разнообразието на видовете, екосистемите и тяхната способност за възпроизводство. Отрицателните въздействия са предимно местни и могат да включват загуба или влошаване на състоянието на местообитанията, както и обезпокояване на видовете, включително чрез шум и сблъсъци. Положителните въздействия могат да включват смекчаване на изменението на климата, намаляване на замърсяването на въздуха и намеси в областта на ландшафта, които са от полза за дивата флора и фауна. Критериите за предварително квалифициране или критериите за възлагане, или и двата вида, които са насочени към въздействието върху биологичното разнообразие, имат потенциала да насърчат полезните взаимодействия между технологиите за нулеви нетни емисии и биологичното разнообразие. През целия жизнен цикъл на проекта следва да се извършва прозрачно наблюдение на въздействието на проектите върху биологичното разнообразие и при необходимост да се предприемат мерки за адаптиране.

(23) Когато съответните органи включват като критерий за възлагане въздействието на технологиите за нулеви нетни емисии върху биологичното разнообразие, критерият следва да изисква положителен нетен принос за биологичното разнообразие. Примерите за мерки, насочени към нетния положителен принос за биологичното разнообразие, могат да включват възстановяване или повторно установяване на местообитанията, мерки за подобряване на местообитанията на видовете и увеличаване на техните популации или мерки за намаляване на натиска от други дейности върху околната среда. Възнаграждаването на нетния положителен принос за биологичното разнообразие извън мерките за компенсиране гарантира еднакви условия на конкуренция между състезаващите се оференти, чиито проекти имат различно въздействие, и предоставя стимул за избягване или свеждане до минимум на отрицателните въздействия.

(24) Енергийната ефективност е от решаващо значение за постигането на амбициозните цели на Съюза за намаляване на емисиите на парникови газове с най-малко 55 % до 2030 г. в сравнение с 1990 г., както е посочено в пакета от мерки „Подготвени за цел 55“. Освен това енергийната ефективност също така представлява ключов фактор за намаляване на цените на енергията и подобряване на издръжливостта на енергийните доставки в Съюза, като по този начин се дава възможност както за справедлив, така и за безопасен екологичен преход.

([18]) Съобщение на Комисията до Европейския парламент, Съвета, Европейския икономически и социален комитет и Комитета на регионите „Нов план за действие относно кръговата икономика. За по-чиста и по-конкурентоспособна Европа“ (COM/2020/98 final).

([19]) Регламент (ЕС) 2024/1781 на Европейския парламент и на Съвета от 13 юни 2024 г. за създаване на рамка за определяне на изискванията за екопроектиране за устойчиви продукти, за изменение на Директива (ЕС) 2020/1828 и Регламент (ЕС) 2023/1542 и за отмяна на Директива 2009/125/ЕО (ОВ L, 2024/1781, 28.6.2024 г., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1781/oj).

([20]) Съобщение на Комисията до Европейския парламент, Съвета, Европейския икономически и социален комитет и Комитета на регионите „Стратегия на ЕС за биологичното разнообразие за 2030 г. Да осигурим полагащото се място на природата в нашия живот“ (COM/2020/380 final).

([21]) Регламент (ЕС) 2024/1991 на Европейския парламент и на Съвета от 24 юни 2024 г. относно възстановяването на природата и за изменение на Регламент (ЕС) 2022/869 (ОВ L, 2024/1991, 29.7.2024 г., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1991/oj).

(25) Търговете могат да допринесат за енергийната ефективност, като включат на етапа на оценка на приноса за устойчивостта критерии за предварително квалифициране или възлагане, с помощта на които се определят продуктите, чиято енергийна ефективност ще бъде оценена, и приложимата методика за оценка за всеки продукт. Критериите следва да бъдат определени, когато е приложимо, в съответствие с член 7, параграф 2 от Регламент (ЕС) 2017/1369 на Европейския парламент и на Съвета ([22]) или показателите за енергийна ефективност, посочени в мерките за изпълнение, приети съгласно Директива № 2009/125/ЕО на Европейския парламент и на Съвета ([23]).

(26) Устойчивото управление на водите е важно за издръжливостта на Съюза, а неправилното структурно управление на водите доведе до влошаване и замърсяване на този ограничен ресурс и на свързаните с водата екосистеми. С Директива 2000/60/ЕО на Европейския парламент и на Съвета ([24]) беше установен интегриран модел за управление на качеството на водите, а политиката на Съюза в областта на водите има за цел да предостави на европейците достъп до вода с добро качество и в достатъчно количество, да гарантира доброто състояние на всички водни тела („обекти“) в цяла Европа, както и да осигури наличност на достатъчно вода по балансиран и справедлив начин за всички сектори, използващи вода, включително промишлеността. Някои технологии за нулеви нетни емисии оказват въздействие върху водата по време на етапа на използването им, като използват вода или заустват отпадъчни води във водни тела. Поради това може да е уместно на търговете за такива технологии да се съставят неценови критерии за екологична устойчивост.

(27) Намаляването на замърсяването е друг ключов елемент от Европейския зелен пакт, както е посочено в Плана за действие за нулево замърсяване. В Плана се определя целта за намаляване на замърсяването на въздуха, водата и почвата до нива, които вече не се считат за вредни за здравето и природните екосистеми и при които се зачитат границите, с които нашата планета може да се справи. Търговете за технологии за нулеви нетни емисии могат да спомогнат за намаляване на замърсителите чрез определяне на критерии за предварително квалифициране или критерии за възлагане относно нивата на замърсяване. Ако съответните органи решат да използват такива критерии, относимите методики, прагове и механизми за спазване следва да бъдат определени в съответствие и въз основа на законодателството на Съюза, когато има такова, и като се вземат предвид, когато е приложимо, критериите, определени в допълнение В към Делегиран регламент (ЕС) 2023/2486 на Комисията ([25]).

(28) Иновациите са от ключово значение за конкурентоспособността, икономическия растеж и бързото внедряване на енергия от възобновяеми източници. Директива (ЕС) 2018/2001 има за цел да насърчи иновациите при внедряването на енергия от възобновяеми източници чрез определяне на индикативна цел за иновативните технологии за енергия от възобновяеми източници от най-малко 5 % от новоинсталираните мощности за енергия от възобновяеми източници до 2030 г. Включването на критерии за иновациите в планирането на търгове следва да насърчава създаването на изцяло нови решения или усъвършенстването на решения, които излизат извън рамките на съвременното технологично развитие. Това ще създаде стабилна рамка, която стимулира възприемането на авангардни технологии, като се гарантира устойчив и конкурентоспособен път към неутралност по отношение на климата.

(29) Когато се използват иновациите като критерий за предварително квалифициране или възлагане в търговете, е уместно да се прави разграничение между два вида търгове. Първо, най-често срещаните видове търгове са тези, които не са специално насочени към иновациите като главна движеща сила на търга, но чиято основна цел е внедряването на възобновяеми енергийни източници. Въпреки че тези търгове нямат за цел да насърчават иновациите сами по себе си, някои елементи, които възнаграждават иновациите, може да бъдат добавени в структурата на търговете като критерии за възлагане или предварително квалифициране. Втора по-малка подгрупа търгове може да бъде определена като търгове, насочени изцяло към иновации, чиято основна цел е насърчаването на иновациите, свързани с бъдещото внедряване на възобновяеми енергийни източници, като например проекти за енергия от вълните, приливите и отливите или проекти за вятърни генератори, задвижвани от хвърчила.

([22]) Регламент (ЕС) 2017/1369 на Европейския парламент и на Съвета от 4 юли 2017 г. за определяне на нормативна рамка за енергийно етикетиране и за отмяна на Директива 2010/30/ЕС (ОВ L 198, 28.7.2017 г., стр. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2017/1369/oj).

([23]) Директива 2009/125/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 21 октомври 2009 г. за създаване на рамка за определяне на изискванията за екопроектиране към продукти, свързани с енергопотреблението (ОВ L 285, 31.10.2009 г., стр. 10, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2009/125/oj).

([24]) Директива 2000/60/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 23 октомври 2000 г. за установяване на рамка за действията на Общността в областта на политиката за водите (ОВ L 327, 22.12.2000 г., стр. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2000/60/oj).

([25]) Делегиран регламент (ЕС) 2023/2486 на Комисията от 27 юни 2023 г. за допълнение на Регламент (ЕС) 2020/852 на Европейския парламент и на Съвета чрез установяване на техническите критерии за проверка с цел определяне на условията, при които дадена икономическа дейност се квалифицира като допринасяща съществено за устойчивото използване и опазването на водните и морските ресурси, за прехода към кръгова икономика, за предотвратяването и контрола на замърсяването или за опазването и възстановяването на биологичното разнообразие и екосистемите, и с цел определяне дали тази икономическа дейност не нанася значителни вреди във връзка с постигането на някоя от другите екологични цели, и за изменение на Делегиран регламент (ЕС) 2021/2178 на Комисията по отношение на специфичното публично оповестяване на информация за тези икономически дейности (ОВ L, 2023/2486, 21.11.2023 г., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg_del/2023/2486/oj).

(30) И при двата вида търгове, при които иновациите са включени като критерий за предварително квалифициране или възлагане, съответните органи следва винаги да оценяват приноса на кандидатстващите проекти за постигане на минимално равнище на подобрение на ключовите показатели за ефективност, за да се гарантира, че проектът предоставя решения, технологии или подобрения, които надхвърлят съвременното технологично равнище, което вече е налично на пазара и е свързано с предмета на търга. Изборът на ключови показатели за ефективност, по които иновациите ще бъдат сравнявани с най-съвременните решения и технологии, зависи от целта на обществената политика, преследвана от държавите членки. Това може да включва например ключови показатели за ефективност, измерващи подобренията в енергийната ефективност на технологията, пригодността за рециклиране, гъвкавостта на решението или технологията за насърчаване на интеграцията на енергийната система, по-малката зависимост от суровини, дълготрайността на технологията, по-слабото въздействие върху околната среда или други ключови показатели за ефективност в зависимост от конкретната обществена цел, преследвана с включването на неценовия критерий за иновациите.

(31) В търговете, насочени изцяло към иновации, при въвеждането на критерии за предварително квалифициране за оценка на иновациите следва също така да се вземе предвид зрелостта на предложените решения или технологии, за да се гарантира, че кандидатстващият проект отговаря на целите на търга и предложените иновации не са на толкова ранен етап на развитие, че да не могат да се реализират. За търговете, които не са насочени специално към иновации, съответните органи следва също така да имат правото да изискват определена степен на зрялост на тръжните проекти, за да се избегне получаването на оферти на много ранен етап на развитие, които е малко вероятно да постигнат целите на търга.

(32) Разпространението на знания за последните иновационни разработки е от съществено значение за по-нататъшното стимулиране на иновациите, по-специално за търговете, насочени изцяло към иновации ([26]). Съответните органи на държавите членки следва да включват като критерии за предварително квалифициране или възлагане необходимостта от разпространение на резултатите от печелившия проект чрез конференции, публикации, хранилища със свободен достъп или безплатни програмни продукти/програмни продукти с отворен код и когато са въведени подходящи оперативни данни, при условие че са въведени подходящи мерки за поверителност. По същия начин те следва да изискват спечелилият оферент да поеме задължение своевременно да предоставя лицензи за резултатите от изследванията, проведени в рамките на подпомагани проекти за научноизследователска и развойна дейност, които са защитени с права върху интелектуалната собственост, на пазарна цена и по неизключващ и недискриминационен начин с цел те да се използват от заинтересованите страни в ЕИП. За търговете, които не са насочени специално към иновации, съответните органи на държавите членки следва да могат да включват като критерии за предварително квалифициране или възлагане този вид изисквания за разпространение на знания.

(33) С въвеждането на нови инсталации за променлива енергия от възобновяеми източници електроенергийната система е изправена пред особени предизвикателства, като например необходимостта да се решат проблемите с претоварването на мрежата, като същевременно се поддържа нейната стабилност. Тези потребности обикновено се задоволяват чрез повторно диспечиране и други решения, които водят до разходи за системата. Въвеждането на интеграцията на енергийната система като неценови критерий в търговете за енергия от възобновяеми източници може да облекчи тези системни разходи, като се обърне внимание на въздействието на експлоатацията на проекта за енергия от възобновяеми източници върху системата. Въпреки това потребностите на енергийната система не може да бъдат удовлетворени само чрез неценови критерии в търговете за енергия от възобновяеми източници и изискват системни решения, включително планиране на мрежата, регулаторни аспекти, пазарни сигнали или мрежови тарифи.

(34) Неценовите критерии за интеграция на енергийната система следва да бъдат съставени по начин, който позволява участието на всички технологии и решения, които могат да спомогнат за удовлетворяване на установените потребности на системата. Ако са надлежно обосновани въз основа на установените потребности на системата или са разрешени от правото на Съюза, търговете следва също така да бъдат съсредоточени върху една или повече технологии или решения. Тези технологии или решения биха могли да бъдат включени в инвестициите, предвидени в тръжния проект, или да бъдат получени чрез договор с трета страна, при условие че представляват нова инвестиция. Тази възможност ще позволи на оферентите да изберат най-рентабилните решения. Оценяването на приноса на различни технологии и решения за дадена система може да изисква инструменти за моделиране, които позволяват на органите да оценят въздействието върху енергийната система на сценариите със и без тръжния проект по обективен и недискриминационен начин. Алтернативните подходи биха могли да бъдат съсредоточени или върху обективни и проверими променливи, които служат като приближения за общите потребности на системата, или като приближения за приноса на конкретни технологии, като се вземе предвид по-специално планирането на мрежата. При тези алтернативни подходи обаче съществува риск да се подцени потенциалното въздействие на кандидатстващия проект върху системата.

([26]) Насърчаването на разпространението на знания може да бъде от значение и за други видове търгове за енергия от възобновяеми източници освен тези, които възнаграждават иновациите.

(35) Когато включват интеграцията на енергийната система като критерий при планирането на търговете, съответните органи следва да вземат предвид приноса на тръжните проекти за удовлетворяване на потребностите на системата въз основа на следните три ключови параметъра: приноса на тръжните проекти за удовлетворяване на потребностите на електроенергийната система от гледна точка на времето; приноса им за установяване на връзки между енергоносителите; и приноса им за удовлетворяване на потребностите на електроенергийната система от гледна точка на местоположението.

(36) Когато се оценява приносът на тръжните проекти за удовлетворяване на потребностите на електроенергийната система от гледна точка на времето, следва да се вземе предвид широкият набор от решения, включително съхраняването (акумулирането) на енергия и реакцията на потреблението, които могат да допринесат за преодоляване на дисбалансите, породени от промените в производството на енергия от възобновяеми източници и търсенето на електроенергия. В рамките на търговете за внедряване на енергия от възобновяеми източници използването на активи, които позволяват модулиране на производството, захранването към мрежата или потреблението на тръжните проекти, допринася за удовлетворяване на потребностите на системата чрез осигуряване на времева гъвкавост. Това може да бъде постигнато например чрез съчетаване на няколко технологии за производство на енергия от възобновяеми източници, съчетаване на производствени активи и активи за съхранение на електроенергия или съчетаване на производствени активи и активи или решения, свързани с търсенето, които могат да увеличат или намалят търсенето (потреблението) на електроенергия, когато е необходимо.

(37) Когато се оценява приносът на тръжния проект за установяването на връзки между енергоносители, следва да се вземе предвид способността за прехвърляне на енергия от възобновяеми източници от един енергоносител на друг чрез активи за преобразуване на енергия. Връзките между енергоносителите се отнасят по-специално до преобразуването на електроенергия, произведена от възобновяеми източници, в друг енергиен носител, като например топлинна енергия или водород, за потребление в сектор на търсенето, който не потребява пряко електроенергия. По този начин постепенната декарбонизация (обезвъглеродяване) на електроенергийната система, за която допринася тръжният проект, може да даде възможност за декарбонизация на секторите на търсене, които не използват електроенергия, като например топлинна енергия в някои жилищни или промишлени сгради или водород в някои промишлени процеси. Поради това връзките между енергоносителите допринасят за удовлетворяване на потребностите на енергийната система от постигане на декарбонизация, когато това е най-ефективният от гледна точка на разходите път. Освен това активите за преобразуване на енергия, които установяват тези връзки между енергоносителите, като например електролизьори или съоръжения за производство и съхранение на топлинна енергия, също спомагат за удовлетворяване на потребностите от времева гъвкавост в електроенергийния сектор.

(38) Когато се оценява приносът на тръжния проект за удовлетворяване на потребностите на електроенергийната система от гледна точка на местоположението, следва да се обърне внимание на взаимодействието между топологията на мрежата и местоположението на активите за производство и потребление, което може да доведе до проблеми с претоварването на мрежата и до по-слабо използване на енергия от възобновяеми източници. Следователно оптималното местоположение на новите проекти за производство на енергия от възобновяеми източници и на точката на присъединяване към мрежата може да спомогне за облекчаване на проблемите с претоварването на мрежата и е от решаващо значение за потребностите на електроенергийната система. Поради това при търговете участието може да се ограничи до проекти, разположени в предварително определени райони, където те могат да спомогнат за намаляване на претоварването на мрежата, или на тръжните проекти може да се присъждат точки въз основа на тяхното въздействие по отношение на местоположението.

(39) За да се гарантира ефективността на критериите, посочени в настоящия регламент, при търговете за енергия от възобновяеми източници, съответните органи на държавите членки следва да определят методика за оценка на спазването на неценовите критерии, посочени в настоящия регламент, да въведат подходящи механизми за наблюдение и гаранции, за да се осигури спазването на тези критерии, както и подходящи санкции в случай на неспазване. Тези гаранции и санкции следва да бъдат определени на равнище, при което се постига равновесие спрямо необходимостта от осигуряване на състезателно наддаване, като същевременно възпира дружествата да участват в търгове без твърдо намерение да реализират проекта и да отговарят на спецификациите на проекта. Размерът на гаранциите и санкциите следва да бъде определен по такъв начин, че за оферентите да бъде по-скъпо да не изпълнят тръжните спецификации, отколкото да поемат разходите и да ги изпълняват.

(40) За някои критерии може да е необходимо да се докаже спазване през целия жизнен цикъл на проекта, например приносът за интеграцията на енергийната система, киберсигурността или екологичната устойчивост може да изисква постоянно наблюдение. Целесъобразно е да се въведат хармонизирани правила относно графика за проверка на това спазване. При подаването на своите оферти всички оференти в даден търг следва да поемат задължение да спазват всички тръжни изисквания и спецификации, които са включили в офертите си. Доказването на действителното спазване на изискванията, произтичащи от различните неценови критерии и други тръжни изисквания, може да се извърши в различни моменти във времето, които следва да бъдат определени от съответните органи на държавите членки, когато е уместно.

(41) Оферентите следва да предоставят конкретна документация, за да докажат спазване на определени неценови критерии. За да докажат спазване на критериите за предварително квалифициране относно отговорното професионално поведение в търговете за възобновяеми енергийни източници, съответните органи на държавите членки следва да изискват отчети за надлежната проверка (дължимата грижа), заверени от трета страна. За да докаже ефективното прилагане на мерките за управление на риска за киберсигурността, оферентът следва да представи план за киберсигурност и да го актуализира редовно. Когато е уместно, органите могат да изискват от оферентите и техните доставчици да преминават през редовни одити на сигурността, извършвани от независими трети страни, и редовно да представят резултатите от тези одити.

(42) Настоящият регламент не засяга член 4 от Директива (ЕС) 2018/2001 и членове 107 и 108 от Договора за функционирането на Европейския съюз, както и международните задължения на Съюза. Съответните органи на държавите членки следва да въведат критерии за предварително квалифициране или възлагане в търговете за внедряване на енергия от възобновяеми източници в съответствие с международните задължения на Съюза и при спазване на съответното изискване за налагане на ограничителни мерки на основания, свързани със сигурността и обществения ред. Такива критерии следва освен това да са съобразени с правото на Съюза и да не излизат извън него, както и да са в съответствие със задълженията, поети съгласно търговски и инвестиционни споразумения, по които Съюзът или държавите членки са страни, и търговски и инвестиционни договорености, в които Съюзът или държавата членка участват.

(43) Мерките, предвидени в настоящия регламент, са в съответствие със становището на Комитета за Енергийния съюз,

ПРИЕ НАСТОЯЩИЯ РЕГЛАМЕНТ:

ГЛАВА I

ПРЕДМЕТ, ОПРЕДЕЛЕНИЯ И ОБЩИ ПРИНЦИПИ

Член 1

Предмет

С настоящия регламент се определя изисквания за критериите, установени в член 26 от Регламент (ЕС) 2024/1735.

Член 2

Определения

За целите на настоящия регламент се прилагат следните определения:

1) „общност за възобновяема енергия“ означава общност за възобновяема енергия съгласно определението в член 2, точка 16 от Директива (ЕС) 2018/2001;

2) „надлежна проверка“ (наричана също „дължима грижа“) означава процес, чрез който дружествата установяват, предотвратяват и смекчават отрицателните екологични и социални въздействия, произтичащи от техните стопански дейности, свързани с търга, и отчитат начина, по който се справят с тях; тук се включват отрицателните въздействия, свързани със собствената дейност на дружеството нагоре и надолу по веригата на стойността, в т.ч. чрез продуктите или услугите му, както и чрез стопанските му отношения;

3) „мрежова и информационна система“ означава мрежова и информационна система съгласно определението в член 6, точка 1 от Директива (ЕС) 2022/2555 на Европейския парламент и на Съвета ([27]);

([27]) Директива (ЕС) 2022/2555 на Европейския парламент и на Съвета от 14 декември 2022 г. относно мерки за високо общо ниво на киберсигурност в Съюза, за изменение на Регламент (ЕС) № 910/2014 и Директива (ЕС) 2018/1972 и за отмяна на Директива (ЕС) 2016/1148 (Директива МИС 2) (ОВ L 333, 27.12.2022 г., стр. 80, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2022/2555/oj).

4) „сигурност на мрежовите и информационните системи“ означава сигурност на мрежовите и информационните системи съгласно определението в член 6, точка 2 от Директива (ЕС) 2022/2555;

5) „оперативен контрол“ означава органът да въвежда и прилага оперативни политики, с които се уреждат ежедневните дейности, процеси и ресурси, за да се гарантира безпрепятственото функциониране на дадена инсталация, и по-специално на нейните мрежови и информационни системи;

6) „сглобяване“ на фотоволтаичен модул означава обединяването и свързването в един блок на поредица от фотоволтаични елементи или еквивалентни компоненти, изброени в Регламент за изпълнение (ЕС) 2025/1178;

7) „въглероден отпечатък“ означава сборът от емисиите и поглъщанията на парникови газове в дадена продуктова система, като се вземат предвид всички относими дейности в рамките на пространствената и времевата граница на системата, изразен като еквиваленти на въглероден диоксид, оценен въз основа на потенциалите за глобално затопляне за 100-годишен времеви хоризонт и изчислен въз основа на проучване за оценка на база жизнения цикъл, като се използва изменението на климата като единствена категория на въздействие;

8) „кръгова икономика“ означава икономическа система, при която запазването на стойността на продуктите, материалите и другите ресурси в икономиката се поддържа за възможно най-дълъг период от време като се подобрява ефективното им използване в производството и потреблението, като по този начин се намалява въздействието на тяхното използване върху околната среда и се свеждат до минимум отпадъците и изпускането на опасни вещества на всички етапи от техния жизнения цикъл, включително чрез прилагането на йерархията за управление на отпадъците;

9) „въздействие върху биологичното разнообразие“ означава всяка промяна в биологичното разнообразие, като например в концентрацията или разпределението на видовете или разпределението, структурата и функциите на местообитанията и екосистемите като пряк или косвен ефект от технологиите за нулеви нетни емисии по време на жизнения им цикъл;

10) „енергийна ефективност“ означава отношението на произведената енергия към вложената енергия при продуктите, генериращи енергия, или ефективността на преобразуването, т.е. отношението на произведената енергия към вложената енергия при продуктите за преобразуване на енергия и съхраняване (акумулиране) на енергия;

11) „замърсяване“ означава замърсяване съгласно определението в член 3, точка 2 от Директива 2010/75/ЕС на Европейския парламент и на Съвета ([28]), а за замърсяването, свързано с водите — съгласно определението в член 2, точка 33 от Директива 2000/60/ЕО;

12) „времева гъвкавост“ означава способността на пазарните участници да адаптират моделите на производство, захранване на мрежата и потребление, за да допринесат за удовлетворяване на потребностите на системата в рамките на съответните времеви рамки, обикновено чрез реагиране на пазарните сигнали, по-специално в електроенергийния сектор;

13) „въздействие по отношение на местоположението“ означава способността на пазарните участници да спомогнат за удовлетворяване на потребностите на електроенергийната система въз основа на избора на площадката и точката на присъединяване към мрежата;

14) „свързване между енергоносители“ означава способността на пазарните участници да прехвърлят енергия от един енергоносител към друг чрез активи за преобразуване на енергия.

Член 3

Общи принципи

При неценовите критерии в търговете съгласно член 26, параграф 1 от Регламент (ЕС) 2024/1735 трябва да се спазват следните общи принципи:

а) те се определят и оценяват по обективен, прозрачен и недискриминационен начин, като се вземат предвид целите на политиката на търга и потенциалният принос на всяка технология за постигането на тези цели;

([28]) Директива 2010/75/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 24 ноември 2010 г. относно емисиите от промишлеността (комплексно предотвратяване и контрол на замърсяването) (ОВ L 334, 17.12.2010 г., стр. 17, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2010/75/oj).

б) те отразяват зрелостта на пазара на разглежданите технологии и може да бъдат съставени с участието на съответните заинтересовани пазарни участници, включително разработчици, производители, гражданското общество и експерти, в различните неценови критерии, включени в търга;

в) те допринасят за бързото, ефективно и устойчиво внедряване на енергия от възобновяеми източници по състезателен начин, привличат частни инвестиции и предоставят ползи, като например инвестиционна сигурност;

г) те гарантират състезателна тръжна процедура и предотвратяват създаването на непреодолими и необосновани пречки за навлизане на пазара и несъразмерни разходи, като същевременно възпират от участие в тръжната процедура дружества, които нямат твърдо намерение да реализират проекта и които не отговарят на спецификациите на проекта;

д) те се прилагат в съответствие с правото на Съюза и поетите от Съюза задължения съгласно международните търговски и инвестиционни споразумения;

е) при тях се използват предвидените в законодателството на Съюза методи за оценка за тази технология за нулеви нетни емисии, когато има такива;

ж) когато с делегирани актове съгласно член 4 от Регламент (ЕС) 2024/1781 се определят класове за показателите по отношение на технологиите за нулеви нетни емисии, съответните критерии на търга за внедряването на такава технология за нулеви нетни емисии се основават на тези класове за показателите.

ГЛАВА II

ЗАДЪЛЖИТЕЛНИ КРИТЕРИИ ЗА ПРЕДВАРИТЕЛНО КВАЛИФИЦИРАНЕ

Член 4

Отговорно професионално поведение

1. С критериите за предварително квалифициране, свързани с отговорното професионално поведение, от оферентите — освен ако са физически лица, дружества, които не попадат в обхвата на Директива 2013/34/ЕС съгласно членове 19а и 29а от нея и техните последващи изменения, или общности за енергия от възобновяеми източници — се изисква да предприемат действия в стопанските си дейности, свързани с търга, по отношение на основните елементи на дължимата грижа, посочени в член 5, параграф 1, букви а)—ж) от Директива (ЕС) 2024/1760 относно дължима грижа на дружествата във връзка с устойчивостта.

2. Съответните органи изискват от оферентите — освен ако са физически лица, дружества, които не попадат в обхвата на Директива 2013/34/ЕС съгласно членове 19а и 29а от нея и техните последващи изменения, или общности за енергия от възобновяеми източници — да оповестяват публично своето отговорно професионално поведение посредством публично изявление, което обхваща най-малко основните елементи, изброени в точка 61, букви а)—д) от приложение I към Делегиран регламент (ЕС) 2023/2772.

3. Съответните органи изискват от физическите лица, дружествата, които не попадат в обхвата на Директива 2013/34/ЕС съгласно членове 19а и 29а от нея и техните последващи изменения, и общностите за енергия от възобновяеми източници, които представят оферта за проекти с мощност над 10 MW, да се отчитат в рамките на стопанските си дейности, свързани с търга, за основните елементи на надлежната проверка, посочени в точка 61, букви в) и г) от приложение I към Делегиран регламент (ЕС) 2023/2772, или като използват стандарти за отчитането във връзка с устойчивостта за доброволно използване, препоръчани на равнището на Съюза, когато има такива.

4. Съответните органи може да прилагат параграфи 1 и 2 по отношение на физическите лица, дружествата, които не попадат в обхвата на Директива 2013/34/ЕС съгласно членове 19а и 29а от нея и техните последващи изменения, и общностите за енергия от възобновяеми източници, които представят оферта за проекти с мощност над 10 MW. Ако прилагат тези параграфи по отношение на тези оференти, параграф 3 не се прилага.

Член 5

Киберсигурност и сигурност на данните (критерии за предварително квалифициране)

С критериите за предварително квалифициране, свързани с киберсигурността и сигурността на данните, от оферентите се изисква:

а) да предприемат подходящи и съразмерни с целта технически, оперативни и организационни мерки, които отразяват принципите на сигурността на етапа на проектирането и по подразбиране, за да се гарантира сигурността на мрежовите и информационните системи на инсталацията за енергия от възобновяеми източници, включително, когато е приложимо, мерките, изброени в член 21, параграф 2 от Директива (ЕС) 2022/2555;

б) когато 9 месеца или повече преди публикуването на обявление за търг, попадащ в обхвата на член 26 от Регламент (ЕС) 2024/1735, оферентът попада под юрисдикцията на трета държава, която изисква от оферента да съобщава на органите на тази трета държава информация за уязвимостите на програмните продукти или компютърната апаратна част, преди да стане известно, че тези уязвимости са били използвани, или е налице публично изявление от името на Съюза или на държавата членка, провеждаща търга, че участниците в заплахата, действащи от територията на тази трета държава, са извършили злонамерени действия или кампании в киберпространството, представя план за киберсигурност, в който се посочва как оферентът гарантира сигурността на инсталацията и на цялостната система, и по-специално предприема необходимите технически, оперативни и организационни мерки, за да гарантира, че данните, използвани за стопанските му дейности или генерирани в стопанските му дейности, свързани с търга, се съхраняват в Европейското икономическо пространство и не се прехвърлят извън него;

в) гарантира и доказва — когато оферентът разчита на доставчици за доставката на ИКТ продукти, използвани в инсталацията за енергия от възобновяеми източници, или ИКТ услуги, свързани с нейната експлоатация — че доставчиците предприемат мерките, посочени в буква а), и — когато тези доставчици отговарят на някое от двете условия по буква б) за оферентите — че тези доставчици също предприемат мерките, посочени в буква б);

г) гарантират, че оператор, установен в Европейското икономическо пространство, поддържа оперативен контрол върху инсталацията.

Член 6

Способност за цялостно и навременно изпълнение на проекта

1. С критериите за предварително квалифициране, свързани със способността за цялостно и навременно изпълнение на проекта, от оферентите се изисква да представят два или повече от следните документи:

а) документация за установяване на самоличността на оферента или оферентите в случай на тръжно обединение;

б) документация, доказваща спазване на приложимото законодателство, включително всички съответни разрешения, които се изискват за изграждането и експлоатацията на проекта, или документация, доказваща допустимостта за получаване на такива разрешения;

в) документация за финансовото и икономическото състояние на дружеството, доказваща финансовите му възможности да завърши проекта и да поеме потенциални задължения, вместо да обявява несъстоятелност или да избягва поемането на тези задължения чрез други средства, като например изисквания за минимална нетна стойност, печалби или дългосрочни рейтинги на дълга;

г) описание на проекта в съответствие с изискванията, включени в тръжните спецификации;

д) доказателства за техническата осъществимост, знанията и опита за завършване на проекта, включително доказателства за предишен опит в завършването на подобни проекти;

е) график за изграждането и експлоатацията на проекта, включително датите на всички съответни междинни етапи, водещи до завършване на проекта.

2. Изискванията по параграф 1 от настоящия член се модулират в зависимост от разходите по проекта, свързаните с него рискове, проектната мощност, зрелостта на технологията, степента на иновативност, изисквана за търга, и други относими пазарни условия.

ГЛАВА III

ПРИНОС ЗА ИЗДРЪЖЛИВОСТТА

Член 7

Принос за издръжливостта

1. Когато 9 месеца или повече преди деня на публикуване на обявление за търг в обхвата на член 26 от Регламент (ЕС) 2024/1735 Комисията е определила в съответствие с член 29, параграф 2 от същия регламент, че повече от 50 % от доставките в рамките на Съюза на крайните продукти в областта на технологиите за нулеви нетни емисии, посочени в букви а)—е) от настоящата алинея, са с произход от една-единствена трета държава или че доставките в рамките на Съюза на крайните продукти в областта на технологиите за нулеви нетни емисии, посочени в букви а)—е) от настоящата алинея, с произход от една-единствена трета държава са се увеличили с най-малко 10 процентни пункта средно в продължение на две последователни години и достигат най-малко 40 % от доставките в рамките на Съюза, съответните органи разрешават участието в търга или присъждат точки само на офертите, които отговарят на следните изисквания по отношение на крайните продукти и основните специфични компоненти, изброени в Регламент за изпълнение (ЕС) 2025/1178, които са част от офертата:

а) за фотоволтаичните технологии — крайните продукти да не са сглобени в тази трета държава и най-малко четири основни специфични компонента да не са с произход от тази трета държава. Фотоволтаичните инвертори и фотоволтаичните елементи или еквивалентните им елементи да не са с произход от тази трета държава и фотоволтаичните модули да не са сглобени в нея;

б) за технологиите за вятърна енергия от разположени на сушата инсталации — крайните продукти да не са с произход от тази трета държава и не повече от три основни специфични компонента да произхождат от тази трета държава. Директните силови предавания (включително генератора) и/или силовите предавания с предавателна кутия (включително генератора) да не произхождат от тази трета държава;

в) за технологиите за вятърна енергия от разположени в морето инсталации продуктите не са с произход от тази трета държава и не повече от четири основни специфични компонента произхождат от тази трета държава. Директните силови предавания (включително генератора) и/или силовите предавания с предавателна кутия (включително генератора) да не произхождат от тази трета държава;

г) за електролизьорите — продуктите да не са с произход от тази трета държава и не повече от два основни специфични компонента да са с произход от тази трета държава. Пакетът да не е с произход от тази трета държава;

д) за термопомпените технологии — продуктите да не са с произход от тази трета държава и не повече от един основен специфичен компонент да е с произход от тази трета държава;

е) за всички технологии за нулеви нетни емисии, попадащи в обхвата на член 26 от Регламент (ЕС) 2024/1735, различни от изброените в букви а)—д) — продуктите да не са с произход от тази трета държава.

Когато 9 месеца или повече преди деня на публикуване на обявлението за съответния търг Комисията е определила в съответствие с член 29, параграф 2 от Регламент (ЕС) 2024/1735, че в допълнение към условията, посочени в първа алинея, повече от 85 % от доставките в рамките на Съюза на един или повече основни специфични компоненти са с произход от една-единствена трета държава, държавите членки разрешават участие в търга или присъждат точки само на офертите, в които за най-малко един от тези основни специфични компоненти количеството на този компонент с произход от тази трета държава не надвишава 85 %.

Когато обявленията за търговете се публикуват по-малко от 9 месеца след деня, в който Комисията е определила дела на доставките в Съюза с произход от една-единствена трета държава съгласно първата и втората алинея, съответните органи прилагат настоящия параграф въз основа на посоченото последно определяне на дела или въз основа на предходното. Ако няма предходно определяне на дела, съответните органи може да приложат настоящия параграф въз основа на последното определяне.

2. Когато условията, посочени в параграф 1, не са изпълнени, но 9 месеца или повече преди деня на публикуване на обявление за търг, попадащ в обхвата на член 26 от Регламент (ЕС) 2024/1735, Комисията е определила, че повече от 50 % от доставките на един или повече основни специфични компоненти на конкретна технология за нулеви нетни емисии в рамките на Съюза са с произход от една-единствена трета държава или доставките в рамките на Съюза на един или повече основни специфични компоненти на тази технология за нулеви нетни емисии с произход от една-единствена трета държава са се увеличили най-малко с 10 процентни пункта средно в продължение на две последователни години и достигат най-малко 40 % от доставките в рамките на Съюза, съответните органи разрешават участие в търга или присъждат точки само на офертите, в които количеството на всеки от тези основни специфични компоненти с произход от тази трета държава не надвишава 50 %. При прилагането на това задължение съответните органи може да комбинират прилагането на критериите за предварително квалифициране и за възлагане за различните основни специфични компоненти.

Когато делът на доставките в рамките на Съюза с произход от една-единствена трета държава съгласно първата алинея е над 85 %, съответните органи може да увеличат ограничението за максималното количество компоненти от първата алинея от 50 % на до 85 %.

Когато обявленията за търговете се публикуват по-малко от 9 месеца след деня, в който Комисията е определила дела на доставките в Съюза с произход от една-единствена трета държава съгласно първата и втората алинея, съответните органи прилагат настоящия параграф въз основа на посоченото последно определяне на дела или въз основа на предходното. Ако няма предходно определяне на дела, съответните органи може да приложат настоящия параграф въз основа на последното определяне.

3. За технологиите за вятърна енергия от разположени на сушата инсталации, технологиите за вятърна енергия от разположени в морето инсталации и електролизьорите, когато към момента на публикуване на обявления за търговете Комисията не е определила в съответствие с член 29, параграф 2 от Регламент (ЕС) 2024/1735, че повече от 50 % от доставките в рамките на Съюза на конкретен продукт в областта на технологиите за нулеви нетни емисии или повече от 40 % с увеличение от най-малко 10 процентни пункта средно за две последователни години, произхождат от една-единствена трета държава, съответните органи прилагат критерия за издръжливост, като разрешават участие в търга или присъждат точки само на оферти, за които най-малко 75 % от крайните продукти, които са част от офертата, отговарят на изискванията, определени в параграф 1, по отношение на крайните продукти и основните специфични компоненти с произход от Китайската народна република или сглобени в същата.

ГЛАВА IV

ПРИНОС ЗА УСТОЙЧИВОСТТА

Член 8

Екологична устойчивост — въглероден отпечатък

1. Когато избират да оценят приноса на търга за устойчивостта, посочен в член 26, параграф 1, буква б) от Регламент (ЕС) 2024/1735, посредством критерий за въглеродния отпечатък, съответните органи включват критерий за предварително квалифициране или за възлагане, или комбинация от двата вида, и посочват технологиите за нулеви нетни емисии сред технологиите, попадащи в обхвата на член 26 от Регламент (ЕС) 2024/1735, чийто въглероден отпечатък трябва да бъде оценен на равнище проект или компонент, а за всяка технология за нулеви нетни емисии — приложимата обективна, прозрачна и недискриминационна методика за оценка на въглеродния отпечатък.

2. От оферентите се изисква да измерват и съобщават въглеродния отпечатък, като използват методите за оценка на база жизнения цикъл, предвидени в обвързващото право на Съюза, в което конкретно се разглеждат технологиите за енергия от възобновяеми източници, предмет на търга, когато има такива. Когато няма обвързваща методика на Съюза за измерване и съобщаване на въглеродния отпечатък на конкретна технология за нулеви нетни емисии, но съществува обвързваща методика на Съюза за изчисляване на въглеродния отпечатък на даден продукт и актът за установяване на тази методика показва, че тя може да се използва като насока за изчисляване на въглеродния отпечатък на дадена технология за нулеви нетни емисии, от оферентите се изисква да измерват и съобщават въглеродния отпечатък на тази технология за нулеви нетни емисии, като използват тази методика.

3. Ако това не е посочено в използваната методика, съответните органи определят и публикуват функционални единици, граници на системата и допускания, използвани за измерване на въглеродния отпечатък, и задължават оферентите да отчитат своите изчисления по прозрачен начин. Ако това не е посочено в използваната методика, националните органи определят и оповестяват изисквания за моделиране и качество на данните за използваните първични данни, вторични данни и бази данни. Съответните органи изискват използването на последователни и представителни данни.

4. За методиките за определяне на въглеродния отпечатък, които не са обхванати от параграф 2 от настоящия член, оценката на въглеродния отпечатък обхваща най-малко емисиите на парникови газове, дължащи се на следните етапи от жизнения цикъл на съответните технологии за нулеви нетни емисии:

i) добив, производство, преработка и транспортиране на ресурси;

ii) производствени процеси;

iii) електроенергията/енергията, използвана за тези процеси;

iv) транспорт на компонентите и крайния продукт;

v) монтаж, експлоатация и техническо обслужване;

vi) извеждане от експлоатация и край на жизнения цикъл.

Член 9

Екологична устойчивост — кръгова икономика

1. Когато избират да оценят приноса на търга за устойчивостта, посочен в член 26, параграф 1, буква б) от Регламент (ЕС) 2024/1735, чрез критерии за кръгова икономика, като критерии за предварително квалифициране или критерии за възлагане, или комбинация от двата вида, съответните органи вземат предвид приноса на проектите, участващи в търга, за един или повече от следните параметри, при условие че те представляват съществена част от въздействието на продукта върху околната среда:

— пригодност за рециклиране на продуктите с позоваване на един или повече съответни параметри на продукта, както е посочено в буква г) от приложение I към Регламент (ЕС) 2024/1781;

— възможност за лесно ремонтиране и поддръжка или улесняване на модернизирането, повторната употреба, вторичното производство и обновяването на продуктите въз основа на един или повече съответни параметри на продукта по букви б), в) и д) от приложение I към Регламент (ЕС) 2024/1781;

— използване или съдържание на рециклирани материали в продукти, включително суровини от критично значение.

2. При определянето на критериите за кръгова икономика, посочени в параграф 1, съответните органи използват методите, предвидени в законодателството на Съюза, специално насочени към технологиите за нулеви нетни емисии в обхвата на настоящия регламент за изпълнение, когато има такива. Ако такива методи не са предвидени или посочени в законодателството на Съюза, съответните органи използват методите, определени в международните стандарти, когато има такива.

Член 10

Екологична устойчивост — въздействие върху биологичното разнообразие

1. Когато избират да оценят приноса на търга за устойчивостта, посочен в член 26, параграф 1, буква б) от Регламент (ЕС) 2024/1735, чрез критерии, свързани с въздействието на експлоатацията на технологиите за нулеви нетни емисии върху биологичното разнообразие, съответните органи включват критерии за предварително квалифициране или критерии за възлагане, или комбинация от двата вида, за да оценят приноса на проекта за подобряване на въздействието на технологиите за нулеви нетни емисии върху биологичното разнообразие на етапите на техния монтаж, експлоатация и извеждане от експлоатация съгласно параграфи 2 и 3.

2. Когато съответните органи включват като критерий за предварително квалифициране въздействието на технологиите за нулеви нетни емисии върху биологичното разнообразие, критерият включва следните елементи:

а) наличието на система за наблюдение на положителните и отрицателните въздействия на инсталацията върху биологичното разнообразие на етапа на монтажа, експлоатацията и извеждането от експлоатация;

б) поето задължение за прилагане на адаптивни решения за смекчаване на потенциалните отрицателни въздействия върху биологичното разнообразие, установени в екологичните оценки, извършени в съответните случаи съгласно Директива 2011/92/ЕС на Европейския парламент и на Съвета ([29]) и/или Директива 92/43/ЕИО на Съвета ([30]) и буква а) от настоящия параграф, и за гарантиране на ефективността на решенията за положителен принос за биологичното разнообразие, ако такива решения бъдат внедрени.

Системата, посочена в първа алинея, буква а), наблюдава въздействията на земната повърхност, над земната повърхност, в почвите, във водите, на морското дъно, над морското дъно, над морската повърхност, включително шума и замърсяването, според случая, с оглед на съответната технология.

Данните и информацията, събрани от системата, посочена в първа алинея, буква а), се споделят най-малко с научната общност и публичните органи, освен ако представляват търговска информация с чувствителен характер.

3. Когато съответните органи включват като критерий за възлагане въздействието на технологиите за нулеви нетни емисии върху биологичното разнообразие, критерият изисква положителен нетен принос за биологичното разнообразие ([31]), когато публичният орган е установил, че е от значение, в една или няколко от следните области:

а) опазването на местообитанията или видовете, или и двете, съгласно Директива 92/43/ЕИО;

б) опазването на дивите птици, включително техните местообитания, съгласно Директива 2009/147/ЕО на Европейския парламент и на Съвета ([32]);

в) възстановяването на екосистемите съгласно Регламент (ЕС) 2024/1991;

г) за разположените в морето инсталации — постигането на добро екологично състояние съгласно Директива 2008/56/ЕО на Европейския парламент и на Съвета ([33]);

д) постигането на добро състояние на водите съгласно Директива 2000/60/ЕО.

Мерките за изпълнение на този критерий може да се предприемат на площадката или извън нея.

Член 11

Екологична устойчивост — енергийна ефективност

1. Когато избират да оценят приноса на търга за устойчивостта, посочен в член 26, параграф 1, буква б) от Регламент (ЕС) 2024/1735, чрез критерии за енергийна ефективност, съответните органи включват критерий за предварително квалифициране или за възлагане, или комбинация от двата вида, в който се определят продуктите, чиято енергийна ефективност се оценява, и приложимата методика за оценка за всеки продукт. Енергийната ефективност се измерва и оценява въз основа на методите за съответния продукт, предвидени в законодателството на Съюза, когато има такива.

2. Когато даден продукт попада в обхвата на делегиран акт, приет съгласно Регламент (ЕС) 2017/1369, Директива 2010/30/ЕС на Европейския парламент и на Съвета ([34]) или съответен акт за изпълнение на Комисията, критерият, посочен в параграф 1, трябва да отговаря на критерия, определен в член 7, параграф 2 от Регламент (ЕС) 2017/1369.

([29]) Директива 2011/92/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 13 декември 2011 г. относно оценката на въздействието на някои публични и частни проекти върху околната среда (кодифициран текст) (ОВ L 26, 28.1.2012 г., стр. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2011/92/oj).

([30]) Директива 92/43/ЕИО на Съвета от 21 май 1992 г. за опазване на естествените местообитания и на дивата флора и фауна (ОВ L 206, 22.7.1992 г., стр. 7, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/1992/43/oj).

([31]) Нетният положителен принос за биологичното разнообразие е допълнителен резултат от опазването/възстановяването извън мерките за компенсиране, т.е. мерките, предназначени да компенсират остатъчните, неизбежни, неблагоприятни въздействия върху биологичното разнообразие, произтичащи от проекта, след като са били предприети подходящи мерки за предотвратяване и смекчаване.

([32]) Директива 2009/147/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 30 ноември 2009 г. относно опазването на дивите птици (ОВ L 20, 26.1.2010 г., стр. 7, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2009/147/oj).

([33]) Директива 2008/56/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 17 юни 2008 г. за създаване на рамка за действие на Общността в областта на политиката за морска среда (Рамкова директива за морска стратегия) (ОВ L 164, 25.6.2008 г., стр. 19, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2008/56/oj).

([34]) Директива 2010/30/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 19 май 2010 г. относно посочването на консумацията на енергия и на други ресурси от продукти, свързани с енергопотреблението, върху етикети и в стандартна информация за продуктите (ОВ L 153, 18.6.2010 г., стр. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2010/30/oj).

3. Когато даден продукт не попада в обхвата на параграф 2, но попада в обхвата на мярка по прилагането съгласно Директива 2009/125/ЕО, критерият се отнася до продукти, съответстващи на показателите за енергийна ефективност, посочени в мярката по прилагането.

4. Когато даден продукт не попада в обхвата на параграф 2 или 3, енергийната ефективност се измерва и оценява въз основа на други методи, предвидени в законодателството на Съюза, когато има такива.

5. Когато законодателството на Съюза не предвижда подходящи методи и параграф 4 не се прилага, енергийната ефективност се измерва и оценява въз основа на международни стандарти.

Член 12

Екологична устойчивост — ефективно използване на водите и решения за избягване на замърсяването на водите

1. Когато избират да оценят приноса на търга за устойчивостта, посочен в член 26, параграф 1, буква б) от Регламент (ЕС) 2024/1735, чрез свързани с водите критерии, съответните органи включват критерии за предварително квалифициране или критерии за възлагане, или комбинация от двата вида, за да оценят приноса на експлоатацията в рамките на проекта за опазването и, когато е приложимо, подобряването на състоянието на водните тела.

2. Когато съответните органи включват като критерий за предварително квалифициране въздействието на технологиите за нулеви нетни емисии във връзка с водите, критерият включва следните елементи:

а) наличието на система за наблюдение на положителните и отрицателните въздействия на инсталацията върху водите по време на всички съответни стадии от жизнения цикъл;

б) поетото задължение за прилагане на адаптивни решения, за да се избегнат отрицателните въздействия върху състоянието на водите и да се гарантира ефективността на решенията за пораждане на положителни въздействия, когато е приложимо, и да се допринесе за запазването или постигането на добро състояние на водите, както е показано от системата за наблюдение, посочена в буква а).

3. Когато съответните органи включват като критерий за възлагане въздействието на технологиите за нулеви нетни емисии във връзка с водите, критерият изисква положителен принос за постигането или поддържането на добро качество и количество на водите съгласно Директива 2000/60/ЕО.

Член 13

Екологична устойчивост — замърсяване

Когато избират да оценят приноса на търга за устойчивостта, посочен в член 26, параграф 1, буква б) от Регламент (ЕС) 2024/1735, чрез свързани със замърсяването критерии, съответните органи включват критерии за предварително квалифициране или критерии за възлагане, или комбинация от двата вида, за да оценят приноса на проекта за намаляване на замърсяването, различно от това от парникови газове, по време на монтажа, експлоатацията и извеждането от експлоатация. Относимите методики, прагове и механизми за спазване се определят в съответствие и въз основа на законодателството на Съюза, когато има такова, и като се вземат предвид, когато е приложимо, критериите, определени в допълнение В към Делегиран регламент (ЕС) 2023/2486.

Член 14

Принос за устойчивостта — иновации

1. Когато избират да оценят приноса на търга за устойчивостта, посочен в член 26, параграф 1, буква б) от Регламент (ЕС) 2024/1735, чрез критерии за иновации, съответните органи правят разграничение, когато е уместно, между:

а) търгове, насочени изцяло към иновации, по-специално към насърчаването на нови технологии или решения, и

б) търгове, които не са специално насочени към иновациите като водещ приоритет на търга.

И при двата вида търгове при използването на критерии за предварително квалифициране или възлагане по отношение на иновациите следва да се въведе изискване всички проекти да отговарят на минимално равнище на подобрение на ключовите показатели за ефективност, което надхвърля съвременното технологично равнище и решенията, предлагани вече на пазара, и което е свързано с предмета на търга, в който участват.

2. В допълнение към изискванията в параграф 1, втора алинея приносът на търговете, посочени в параграф 1, буква а), към иновациите чрез критерии за предварително квалифициране се оценява чрез въвеждане на изискване всички проекти да имат определена степен на зрялост. За този вид търгове съответните органи включват допълнителни изисквания, задължаващи спечелилия оферент да разпространява знания за резултатите от иновативния проект или да предлага лицензи за резултати от научноизследователска и развойна дейност, които са защитени с права върху интелектуалната собственост, на пазарна цена и на неизключителна и недискриминационна основа за използване от заинтересованите страни в Европейското икономическо пространство (ЕИП).

3. В допълнение към изискванията в параграф 1, втора алинея приносът на търговете, посочени в параграф 1, буква б), към иновациите чрез критерии за предварително квалифициране може да се оценява чрез въвеждане на изискване всички проекти да имат определена степен на зрялост. За този вид търгове съответните органи могат също така да включват допълнителни изисквания, отнасящи се до практиките за разпространение на знания за иновативни резултати от проекти или лицензионни практики за по-нататъшни научноизследователски резултати и проекти за разработки, които са защитени с права върху интелектуалната собственост на пазарна цена и на неизключителна и недискриминационна основа за използване от заинтересованите страни в ЕИП.

4. Степента на зрялост на иновацията, предложена в търга по параграфи 2 и 3, се оценява, когато е уместно, чрез надеждни и установени методи, като например въз основа на равнището на технологична готовност.

Член 15

Принос за устойчивостта — интеграция на енергийната система

1. Когато избират да оценят приноса на търга за устойчивостта, посочен в член 26, параграф 1, буква б) от Регламент (ЕС) 2024/1735, чрез критерии за интеграция на енергийната система, съответните органи вземат предвид приноса на участващите проекти за удовлетворяване на потребностите на системата, произтичащи от тяхната експлоатация, въз основа на времевата гъвкавост, въздействието по отношение на местоположението и връзките между енергоносителите, при условията, определени в параграфи 2, 3 и 4.

2. Времевата гъвкавост на участващия проект се оценява по отношение на предложените решения — или като нови инвестиции, или чрез поръчки през трети страни, по-специално под формата на комбинация от няколко технологии за производство на енергия от възобновяеми източници, комбинация от производствени активи и активи за съхраняване на електроенергия, или комбинация от производствени активи и активи или решения, свързани с търсенето. Освен ако това е надлежно обосновано, тази оценка не изключва технология, която може да допринесе за удовлетворяване на установените потребности на системата.

3. Въздействието на участващия проект върху потребностите на системата по отношение на местоположението се оценява спрямо комбинацията от съответните характеристики, включително времевия профил на производството или производствената мощност, и избора на площадката (обекта) и на точката на присъединяване към мрежата, като същевременно се взема предвид планирането на мрежата.

4. Способността на участващия проект да създава връзки между енергоносителите се оценява по отношение на способността за прехвърляне на енергия от възобновяеми източници от един енергоносител на друг, и по-специално дали се включва комбинация от производствени активи и активи за преобразуване на енергия.

ГЛАВА V

ОЦЕНКА СПРЯМО КРИТЕРИИТЕ И СПАЗВАНЕ НА КРИТЕРИИТЕ

Член 16

Оценка на спазването на критериите за предварително квалифициране или възлагане при търговете и аспекти на спазването

1. Съответните органи определят прозрачна, обективна и недискриминационна методика за оценка на офертите спрямо избраните неценови критерии, по-специално чрез количествена оценка на спазването на критериите въз основа на метод за числово оценяване, установен и публикуван преди тръжната процедура. Когато количествената оценка не е възможна, може да се предвиди качествена оценка на спазването на неценовите критерии, ако това е обосновано от преследваните цели на обществената политика и ако се планира по начин, който намалява както административната тежест, така и риска от оспорване по съдебен ред. Методиката за оценка на офертите се съставя след консултации и сътрудничество със заинтересованите страни и експертите. Когато съответните органи не разполагат с достатъчно информация, за да определят предварително метода на числово оценяване, числовото оценяване за даден аспект може също така да се определи въз основа на оферента, предложил най-високата цена, за този конкретен неценови критерий. В този случай се въвеждат мерки за ограничаване на стратегическото оферирането.

2. В момента на подаване на офертата или по-рано всички оференти в търга поемат задължение да спазват тръжните изисквания и спецификации, които включват в своята оферта. Съответните органи решават в кой момент от оферентите се изисква да докажат спазване на неценовите критерии, което може да се осъществи в различни моменти през целия жизнен цикъл на проекта, според случая.

3. С изключение по отношение на оферентите, които се определят като физически лица, дружества, които не попадат в обхвата на Директива 2013/34/ЕС съгласно 19а и 29а от нея и техните последващи изменения, и като общности за енергия от възобновяеми източници съгласно определението в член 2, параграф 16 от Директива (ЕС) 2018/2001, спазването на критериите, посочени в член 4, се оценява въз основа на съответните подкрепящи отчети, заверени от независими трети страни. Оферентите, за които се прилага задължението за отчитане във връзка с устойчивостта съгласно Директива 2013/34/ЕС, може да представят относима информация за това как спазват изискванията на член 4, като използват предвидения в нея формат.

4. Спазването на критериите, посочени в член 5, се оценява, като от оферентите се изисква да представят план за киберсигурност на тръжния проект и да го актуализират редовно по време на изпълнението на проекта.

5. Спазването на критериите, посочени в член 7, се оценява, като от оферентите се изисква да представят митническа документация в съответствие с Регламент (ЕС) № 952/2013 на Европейския парламент и на Съвета ([35]), когато има такава, и други относими документи, доказващи произхода или мястото на сглобяване на технологията за нулеви нетни емисии или на нейните основни специфични компоненти, включително фактури или всякакви други средства.

6. Съответните органи, които използват неценови критерии, следят за тяхното спазване.

7. Съответните органи изискват от оферентите да представят подходящи гаранции, за да осигурят спазването на критериите, обхванати от настоящия регламент и определени в тръжните спецификации, като например тръжни гаранции, облигации за завършване и гаранции за добро изпълнение.

8. При определяне на равнището на гаранциите, посочени в параграф 7, съответните органи вземат предвид и такива съображения, като разходите по проекта, свързаните с него рискове, проектната мощност, стойността на тази мощност за енергийната система, зрелостта на технологията, степента на иновативност, изисквана за търга, други съответни пазарни условия и естеството на нарушението. Равнището на гаранциите трябва да бъде достатъчно високо, за да се възпре прилагането на тръжни стратегии на неспазване на неценовите критерии.

([35]) Регламент (ЕС) № 952/2013 на Европейския парламент и на Съвета от 9 октомври 2013 г. за създаване на Митнически кодекс на Съюза (ОВ L 269, 10.10.2013 г., стр. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2013/952/oj).

Член 17

Санкции

1. Съответните органи установяват санкции за неспазване на критериите, обхванати от настоящия регламент. Тези санкции може да бъдат под различни форми, като например неустойки под формата на еднократни суми, дневни санкции, намаления или премахване на подкрепата или изключване от участие в бъдещи търгове.

2. При определяне на равнището на санкциите, посочени в параграф 1, съответните органи вземат предвид и такива съображения, като разходите по проекта, свързаните с него рискове, проектната мощност, стойността на този капацитет за енергийната система, зрелостта на технологията, степента на иновативност, изисквана за търга, други относими пазарни условия и естеството на нарушението. Равнището на санкциите трябва да бъде достатъчно високо, за да се възпре прилагането на тръжни стратегии на неспазване на неценовите критерии.

ГЛАВА VI

ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

Член 18

Влизане в сила и прилагане

Настоящият регламент влиза в сила на двадесетия ден след деня на публикуването му в *Официален вестник на Европейския съюз*.

Настоящият регламент е задължителен в своята цялост и се прилага пряко във всички държави членки.

Съставено в Брюксел на 23 май 2025 година.

За Комисията
Председател
Ursula VON DER LEYEN